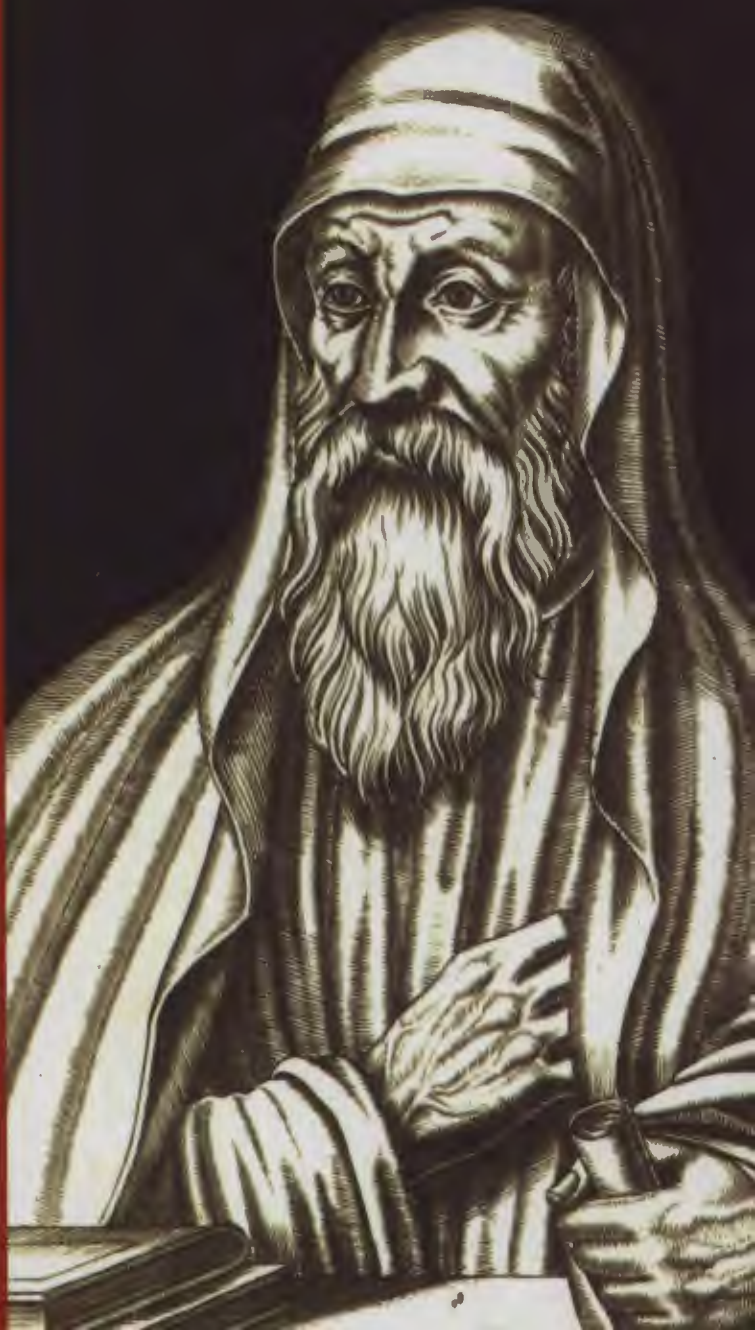

رمز و راز کتاب مقدس

در نظریه تأویلی اریگن

ترجمه: عبدالحمید مرادی
الیزابت آن دایوولی لورو

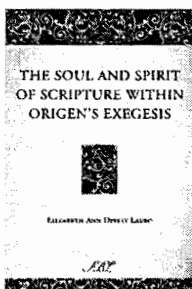

رمز و راز کتاب مقدس

این اثر ترجمه‌ای است از:

**The Soul and Spirit
of Scripture Within
Origen's Exegesis (Brill, 2005)**

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

فروست

شابک

وضعیت فهرست نویسی

یادداشت

یادداشت

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

شناسه افزوده

رده بندی کنگره

رده بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی

Dively Lauro, Elizabeth

: آن دایولی لورو، الیزابت، ۱۹۷۰ -

: رمز و راز کتاب مقدس در نظریه تأویلی اریگن / الیزابت آن دایولی لورو / مترجم عبدالحمید مرادی

: قم: نشر ادیان، ۱۴۰۰.

: ۳۲۰ ص.

: نشر ادیان؛ ۱۷۱.

: 978-600-7598-77-1

: فیبا

: عنوان اصلی: The soul and spirit of Scripture within Origen's exegesis, 2005.

: کتابنامه.

: اریگن، ۱۸۴-۲۵۳ ق.م.

: Origen, 184-253

: کتاب مقدس -- نقد و تفسیر -- تاریخ -- کلیسای اولیه، ج. ۳۰-۶۰۰ م.

: Bible -- Criticism, interpretation, etc. -- History -- Early church, ca. 30-600

: زندگی مذهبی (مسیحیت) -- تاریخ -- کلیسای اولیه، ج. ۳۰-۶۰۰ م.

: Christian life -- History -- Early church, ca. 30-600

: مرادی، عبدالحمید ۱۳۵۷ -، مترجم

: ۸/الف ۶۵ BR

: ۲۲۰/۶۰۲

: ۷۳۶۸۱۵۱

رمز و راز کتاب مقدس

در نظریه تأویلی اریگن

الیزابت آن دایولی لورو

ترجمه: عبدالحمید مرادی

نشر ادیان

۱۴۰۰

قم، پردیسان، روبه روی مسجد امام صادق (علیه السلام)، دانشگاه ادیان و مذاهب.
تلفن: ۱۳ - ۰۲۶۱۰۳۲۸۰ (۰۲۵)، ۰۳۱۷۱۰۳۲۸۰ (۰۲۵)
تلفکس مرکز پخش و فروش: ۰۶۶۵۲۰۳۲۸۰ (۰۲۵)
فروشگاه اینترنتی:

www.urdu.ac.ir

www.Adyanpub.com

رمز و راز کتاب مقدس: در نظریه تأویلی اریگن

• نویسنده: الیزابت آن دایوولی لورو

• ترجمه: عبدالحمید مرادی

• ناشر: ادیان

• نوبت چاپ: اول، بهار ۱۴۰۰

• طراح: مهدی محمدی شجاعی، شهرام بردبار

• ویراستار و صفحه آرا: فاطمه سادات هاشمی

• چاپ: مؤسسه بوستان کتاب

• شمارگان: ۵۰۰

• مرجع قیمت: وبسایت رسمی انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب

• شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۹۸-۷۷-۱

کلیه حقوق محفوظ و مخصوص ناشر است.

تکثیر، انتشار و بازنویسی این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه از قبیل چاپ، فتوکپی، الکترونیکی، صوت و تصویر بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع و پیگرد قانونی دارد.

تقدیم بہ روح پدرم

کہ وجودش از جنس آب و آئینہ بود

و نگاہش انعکاس تمام خوبیہا...

فهرست مطالب

سخن ناشر	۱۰
مقدمه	۱۱

فصل اول: نوسازی معنای نفسانی

تاریخ تحقیق اخیر	۳۱
یوجین دی فی	۳۱
هنری دلویاک	۳۳
آر. پی. هانسون	۳۸
جین داتیلو	۴۰
هنری کراوزل	۴۵
کارن جو تورجسن	۴۸
راون ا. گریر	۵۴

فصل دوم: نظریه تفسیری اولیه

۱. مخاطبان اریگن و مباحثه	۶۴
۲. هدف معنوی ارتباط با کتاب مقدس	۷۶
۳. ارتباط‌های ویژه‌ی کتاب مقدس: تعریف‌ها	۷۸
الف. ادعای سه معنا در کتاب مقدس	۷۸
ب. مؤلفه‌های معنای جسمانی	۷۹
ج. معانی نفسانی و روحانی به عنوان معانی همیشه حاضر	۸۶
د. عناصر معنای نفسانی	۸۸
ه. برچسب‌های «اخلاقی» و «نفسانی»	۹۶
و. عناصر و مؤلفه‌های معنای روحانی	۹۷
ز. خلاصه‌ی تعریف‌ها	۱۰۴

۴. فرآیند ارتباط (گفت‌وگو) با کتاب مقدس ۱۰۵
- الف. مخاطب هدف به مثابه‌ی نفس شخصی انسان ۱۰۵
- ب. مراحل تدریجی تهذیب ۱۰۶
- ج. معانی به مثابه‌ی جسم، نفس و روح ۱۱۴

فصل سوم: نظریه تفسیری توسعه یافته

۱. موعظه‌ای درباره‌ی پیدایش ۱۱: سه روز در چاه بینایی (بشر لحنی رئی) ۱۲۸
۲. موعظه‌ای درباره لاویان ۵: سه نان قربانی ۱۳۸
۳. موعظه‌ای درباره‌ی اعداد ۹: سه بخش بادم ۱۴۵
۴. موعظه‌ای درباره‌ی پیدایش ۲: دو و سه طبقه کشتی ۱۵۸
۵. توسعه‌های مهم ۱۶۷

فصل چهارم: نوسازی معنای نفسانی

۱. موعظه‌ای درباره‌ی پیدایش ۲: دو طبقه فوقانی کشتی نوح ۱۷۳
- الف. خوانش جسمانی: صحت تاریخی کشتی ۱۷۴
- ب. خوانش روحانی از کشتی ۱۷۵
- ج. خوانش نفسانی از کشتی ۱۸۳
- د. خلاصه‌ای از خوانش‌های جسمانی و روحانی ۱۸۸
۲. «موعظه‌ای درباره‌ی خروج ۳»: دو نوع سفر سه‌روزه ۱۹۱
- الف. خوانش روحانی از «سه روز» ۱۹۲
- ب. خوانش نفسانی از «سه روز» ۱۹۳
- ج. خلاصه‌ای از خوانش‌های نفسانی و روحانی ۲۰۰
۳. موعظه‌ای درباره‌ی پیدایش ۱۲: دو قوم در رحم ربکا ۲۰۲
- الف. خوانش روحانی از «دو قوم» ۲۰۳
- ب. خوانش نفسانی از «دو قوم» ۲۰۴
- ج. خلاصه‌ای از خوانش‌های جسمانی و روحانی ۲۰۸
۴. موعظه‌ای درباره لاویان ۱: دو قربانی سوختنی ۲۱۰
- الف. خوانش روحانی از قربانی سوختنی ۲۱۱
- ب. خوانش نفسانی از قربانی سوختنی ۲۱۷
- ج. خلاصه‌ای از خوانش‌های نفسانی و روحانی ۲۲۳

۲۲۶.....	۵. موعظه‌ای درباره پیدایش ۸: دو اسحاق
۲۲۷.....	الف. خوانش روحانی از اسحاق
۲۳۳.....	ب. خوانش نفسانی از اسحاق
۲۳۶.....	ج. خلاصه‌ای از خوانش‌های نفسانی و روحانی
۲۳۹.....	۶. موعظه‌ای درباره اعداد ۲۷: دو نوع خروج
۲۴۵.....	۷. نتیجه

فصل پنجم: ابزارهای موقتی (دنیوی) برای امید جاودانی

۲۵۳.....	۱. نمای کلی از «تفسیری بر غزل غزل‌ها»: دو عروس و داماد
۲۵۴.....	۲. تم متحد عشق
۲۵۷.....	۳. عروس منتظر داماد است
۲۵۹.....	الف. خوانش روحانی: کلیسا منتظر مسیح است
۲۶۱.....	ب. خوانش نفسانی: نفس منتظر کلمه خدا است
۲۶۶.....	۴. عروس، خود را در حضور داماد می‌یابد
۲۶۷.....	الف. خوانش روحانی: کلیسا حضور مسیح را درمی‌یابد
۲۷۱.....	ب. خوانش نفسانی: نفس کلمه خدا را حاضر می‌یابد
۲۷۶.....	۵. عروس در احاطه‌ی دوشیزگان است: دو گونه از دوشیزگان
۲۷۷.....	الف. خوانش روحانی: کلیساهای شخصی
۲۷۸.....	ب. خوانش نفسانی: نفس‌های کمتر پیشرفته‌ی جوان
۲۸۴.....	۶. عروس وارد اتاق داماد می‌شود
۲۸۶.....	الف. خوانش‌های روحانی و نفسانی: رابطه‌های صمیمی خصوصی
۲۸۸.....	ب. خوانش‌های روحانی و نفسانی: وظایف دنیوی، جمعی
۲۹۸.....	۷. نتیجه
۳۰۷.....	خاتمه
۳۱۱.....	علائم اختصاری
۳۱۳.....	منابع و مأخذ

سخن ناشر

در دین کتاب محور مسیحیت، تفسیر کتاب مقدس از اهمیتی بنیادین برخوردار است؛ چرا که در سایه تفسیر، معانی عبارت‌های کتاب مقدس برای خواننده آشکار گشته و کلام خداوند برای انسان قابل فهم‌تر می‌شود. تفسیر کتاب مقدس در مسیحیت، دارای رویکردهای مختلفی است که یکی از مهم‌ترین آنها تفسیر تمثیلی می‌باشد. اریگن به عنوان یک متأله مسیحی، نقش مهمی در اشاعه و ساماندهی تفسیر تمثیلی داشته و به نوعی می‌توان گفت نخستین کسی بود که تفسیر تمثیلی را نظام‌مند نمود. اندیشه‌های تفسیری اریگن نقش ممتازی در عقلانی‌نشان دادن مسیحیت و نیز در جلوگیری از علم‌ستیزی داشته است. از آنجا که درک رویکرد تمثیلی به کتاب مقدس در مسیحیت، بدون توجه به دیدگاه اریگن دشوار و شاید ناممکن بوده و معتقدان به این دیدگاه به نوعی دنباله‌رو و تحت تأثیر او هستند، بنابراین شناخت روش تفسیری او بسیار مهم می‌نماید. الیزابت ان دایولی لورو در اثر حاضر، رمز و راز کتاب مقدس در اندیشه تاویلی اریگن، به خوبی توانسته است از لابه‌لای کتاب‌های تفسیری و موعظه‌ای اریگن، روش تفسیری او را استخراج نموده و روشمندی تفسیر او را اثبات نماید.

در پایان، ضمن سپاس از مترجم فهیم این اثر جناب عبدالحمید مرادی، از سرکار خانم فاطمه سادات هاشمی که کل این اثر را با متن اصلی رویارویی و مرور کردند، کمال تشکر و قدردانی را دارم.

مقدمه

الاهی دانان معاصر مدعی اعتبار ماندگار تفسیر^۱ و الاهیات اریگن هستند. جین دانیلو^۲ ادعا می‌کند: «اریگن و سنت اگوستین دو نابغه‌ی بزرگ کلیسای اولیه و دو بنیان^۳ برای همه جنبه‌های اندیشه‌ی مسیحی هستند».^۴ هانس اورس فن بالتازار^۵ اریگن را در کل «تاریخ اندیشه‌ی مسیحی در کنار اگوستین و توماس قرار می‌دهد».^۶ به‌ویژه به‌عنوان یک مفسر مسیحی، هیچ‌کس جای او را نگرفته است.^۷

1. exegesis

2. Jean Danielo

3. foundational

4. Jean Danielo, Origen (trans. Walter Mitchell; London and New York: Sheed and Ward, 1955), vii.

5. Hans Urs von Balthazar

6. Hans Urs von Balthazar, Origen: Spirit and Fire: A Thematic Anthology of His Writings (trans. Robert J. Daly; Washington, D. C.: Catholic University of America, 1984), 1; idem, preface to Origen, by Rowan A. Greer (The Classics of Western Spirituality; New York: Paulist, 1979), xi.

7. Danielo, Origen, vii; Henri Crouzel, Origen (trans. A. S. Wirral; San Francisco: Harper & Row, 1989), 61; Bertrand de Margerie, The Greek Fathers (vol. 1 of An Introduction to the History of Exegesis; trans. Leonard Maluf; Petersham, Mass.: Saint Bede's, 1993), 112-113; and Manlio Simonetti, Biblical Interpretation in the Early Church: An Historical Introduction to Patristic Exegesis (trans. John A. Hughes; Edinburgh: T & T CLARK, 1994), 39.

الاهی دانان تفسیر روحانی^۱ (معنوی) او را همچون بنیانی برای رشد و توسعه‌ی ایمان و عملکرد مسیحی تلقی می‌کنند. هنری کراوزل^۲ اریگن را به‌عنوان «نظریه‌پرداز بزرگ» تفسیر روحانی تکریم می‌کند^۳ و دانیلو آن تفسیر را به عنوان خوانشی مسیحی از کتاب مقدس می‌داند که به درکی عرفانی از صعود نفس به‌سوی خداوند منجر می‌شود.^۴ دانیلو و بالتازار فهرستی از افراد را ذکر می‌کنند که در کلیسای شرقی و غربی تحت تأثیر تفسیر روحانی اریگن بودند.^۵ راون ا. گریر^۶ نیز تأثیر ماندگار اریگن را بر جنبش‌های رهبانی اولیه بیان می‌کند: «اریگن در ارائه تعریفی از زندگی مسیحی از موضوعاتی استفاده می‌کند که امروزه در تفسیرهای باستانی از معنویت مسیحی مورد تأکید قرار می‌گیرد».^۷

سایر الاهی‌دانان نیز با مطالعه عمیق تفسیر و الهیات اریگن، ستایش‌های به عمل آمده از او را تأیید می‌کنند.^۸ آنها با یک رنسانس مطالعاتی درباره‌ی اریگن نوشته‌ها و اندیشه‌های او را بیشتر قابل دسترس کرده‌اند. به جهت سهم گسترده اریگن، الهیدانان مشتاق بودند تا درباره استفاده اریگن از کتاب مقدس و تأثیر او بر زندگی معنوی و اندیشه مسیحی مطالعات مستمری داشته باشند.

1. Spiritual

2. Henri Crouzel

3. Crouzel, Origen, 61.

4. Danielo, Origen, vii.

5. دانیلو در میان این افراد، کاپادوکیه‌ای‌ها، اثوسپیوس قیصریه‌ای، جروم، جان کسین (John Cassian)، اونگریوس پونتیکوس (Evagrius Ponticus)، به‌علاوه هیلاری پواتیه (Hilary of Poitiers) و آمبروس میلانی را ذکر می‌کند (Origen, vii-viii). به‌اضافه فن بالتازار به وینرابل (Venerable Bede) اشاره می‌کند.

6. Rowan A. Greer

7. Greer, Origen, 34.

8. اریگن پژوهان مهم تا حدودی کم‌تعداد هستند، اما فصل اول بر دیدگاه‌های این متألهان متمرکز خواهد شد که به‌ویژه بر مفهوم سه معنای کتاب مقدس در نظریه و عمل اریگن متمرکز شده‌اند: آر. پی. سی. هانسون، هنری دلویاک، جین دانیلو، هنری کراوزل، کارن جوتورجسنو راون ا. گریر.

الف. بیان نظریه

این اثر به بررسی این نکته می‌پردازد که اریگن برای ایجاد دگرگونی معنوی در مخاطبین خود، عبارت‌های کتاب مقدس را چگونه تفسیر می‌کند. این نکته آشکار خواهد شد که برخلاف دیدگاه بسیاری از پژوهشگران معاصر، اریگن سه معنا را تعریف و براساس آنها، خوانش‌هایی را از عبارت‌های کتاب مقدس بیان می‌کند. در این کتاب جهت فهم کامل تعریف‌های اریگن از این سه معنا، نکته‌های زیر بررسی می‌شود: نخست بیان اولیه او درباره‌ی نظریه‌ی تفسیری در «اصول ۴»^۱ بیان می‌شود و سپس به طرح مباحث نظری او درباره‌ی موعظه‌های^۲ اخیر می‌پردازد و آن روایت ابتدایی را ادامه و توسعه می‌دهد. ما براساس این مستند نظری، شاهد خواهیم بود که اریگن کتاب مقدس را مشتمل بر معانی جسمانی،^۳ نفسانی^۴ و روحانی^۵ می‌داند. معنای جسمانی، همان معنای لفظی است؛ یعنی خوانشی ساده از متن که هم اطلاعات تاریخی درباره‌ی روابط متقابل خدا با نوع بشر را بیان می‌کند و هم تربیت مناسب اخلاقی‌ای را در برمی‌گیرد که از طریق احکام یا مثال‌هایی، موجب رشد انسان در فضیلت‌های خاص می‌شود. معنای نفسانی، یک خوانش غیرلفظی مجازی^۶ از متن است. این معنا به طور کلی شنونده را به اجتناب از بدی و رشد در فضیلت فرا می‌خواند به گونه‌ای که شبیه خدا شود. معنای روحانی که معنایی غیرلفظی و جداگانه است، خواننده را از طرح خدا برای نجات توسط مسیح به‌ویژه از طریق تجسد او، نقش کلیسا در آشکار کردن آن و اوج قدرت مسیح در رستاخیز^۷ آگاه می‌کند. ما خواهیم دید که اریگن از طریق تعلیم و ارتباط متقابل این سه معنا، کتاب مقدس را به عنوان آماده

1. Pric 4.

2. Homily

3. Somatic/bodili

4. Psychic/soul's

5. pneumatic/spiritual

6. Figurative

7. Eschaton

کننده‌ی مخاطب دقیق برای نجات تلقی می‌کند.^۱

با توجه به عمل تفسیری اریگن، در این کتاب متن‌هایی بررسی می‌شود که اریگن در آنها برای تفسیر عبارات‌های کتاب مقدس خوانش‌های نفسانی و روحانی ارائه کرده است. برخلاف نظر برخی از محققان، کاربرد دو معنای متمایز برتر در تفسیر او، براساس تعریف‌هایی که در نظریه ارائه شده، قابل شناسایی است. ما با تصدیق آنها به‌عنوان

۱. این اثر به معنای نخست با عنوان «معنای لفظی» و به دو معنای دیگر با عنوان «غیر لفظی» اشاره خواهد کرد. در این‌جا، اصطلاح «لفظی» بر خوانش مستقیم و بی‌واسطه از متن و «غیر لفظی» بر خوانش مجازی یا استعاری از همان متن دلالت می‌کند. «رنارد دی مارجرئی» (Bernard de Margerie) با اتکا بر فردیناند پرات (Ferdinand Prat)، تصدیق می‌کند که وقتی اریگن از معنای لفظی یک عبارت کتاب مقدس سخن می‌گوید، منظور او آن چیزی نیست که پژوهشگران روش تاریخی - انتقادی تفسیر کتاب مقدس در عصر حاضر در نظر دارند (Ferdinand Part, An introduction to the History of Exegesis, 99). با استناد به Origene, Le theologien et L'exegete [Paris: Bloud, 1907], xix پژوهشگران روش تاریخی - انتقادی اصطلاح «لفظی» را نه به عنوان یک معنای متضاد و در مقابل معنای «مجازی» بلکه برای اشاره به معنای مورد نظر نویسندگان انسانی برای متن به کار می‌گیرند. از نظر آنها آنچه که نویسنده‌ی انسانی کتاب مقدس در نظر داشته، همان «معنای درست متن» است. اگر نویسنده‌ی انسانی یک معنای مجازی را در نظر داشته، آن معنای مجازی، معنای درست و لفظی متن است. دی مارجرئی (de Margerie) و پرات تصدیق می‌کنند که اریگن، درست برعکس، معنای لفظی را با معنای مورد نظر نویسنده‌ی انسانی یکی ندانسته است، چون او تنها به دنبال معنای مورد نظر روح القدس می‌باشد. با این حال، اصطلاح «لفظی» مشکل آفرین و دشوار باقی می‌ماند، چون به طور کلی افراد و جامعه‌های مختلف می‌توانند مفاهیم یا تصورات مختلفی را به یک عبارت نسبت دهند. چیزی که برای یک فرد روایت مجازی است، ممکن است برای دیگری، خوانش لفظی یا درست باشد. فرانسیس یونگ (Frances M. Young) هشدار می‌دهد که اصطلاح «لفظی» گنج‌کننده است چون چیزی که مهم است معنای مورد نظر نویسنده است، حتی اگر نویسنده‌ی مفروض، الهی باشد (Biblical Exegesis and the formation of Christian Culture [Peabody, (Mas.:Hendrickson, 2002, 119-213, 285-299)). برای مثال اگر در غزل غزل‌ها، منظور روح القدس از «عروس» اشاره به کلیسا باشد، پس «کلیسا»، براساس استدلال «یونگ»، معنای درست و لفظی «عروس» در متن می‌باشد. به هر حال، این اثر ثابت می‌کند که اریگن از اصطلاح «لفظی» براساس این استدلال استفاده نکرده است. تجزیه و تحلیل کتاب «تفسیری بر غزل غزل‌ها»ی او (در فصل پنجم) نشان خواهد داد که اریگن آن را به‌عنوان یک خوانش مجازی و یک خوانش «غیر لفظی» تلقی می‌کند چرا که «عروس» به هر چیزی اشاره دارد، غیر از زنی که منتظر ازدواج است. اریگن دلالت‌های مستقیم کلمات متن را غیر از دلالت‌های مجازی آنها می‌داند و او این نکته را که مخاطبان او با این موافق خواهند بود، مفروض می‌گیرد. این اثر اصطلاح «لفظی» را به کار خواهد گرفت آن گونه که «اریگن» به عنوان یک متضاد برای مجازی یا استعاری به کار می‌گیرد.

معانی جداگانه، شاهد هستیم که چگونه برای سود رساندن به مخاطب بیان شده‌اند. در اینجا ما شاهد خواهیم بود که اوج تلاش‌های اریگن برای تسهیل رشد معنوی در مخاطب، زمانی رخ می‌دهد که او معانی نفسانی و روحانی را با هم مطرح می‌کند، چون پیام هر کدام نتایج و پیامدهای دیگری را تقویت می‌کند.^۱ ما خواهیم فهمید که معنای نفسانی، راهی را مطرح می‌کند که به طور موقت امید جاودانی نجات را به دنبال دارد که به وسیله‌ی معنای روحانی منتقل می‌شود به علاوه اکنون آغاز می‌شود تا از حقایق عمیق آن منتفع سازد.^۲

در مجموع بررسی‌های این کتاب روشن خواهد ساخت که اریگن کمال در فضیلت و حکمت^۳ را به عنوان پایه‌گذاری تقلید کامل از مسیح می‌داند که برای نجات (رستگاری) ضروری است. او می‌گوید کتاب مقدس، فضیلت و حکمت خدا را از طریق سه معنا انتقال می‌دهد. از نظر اریگن، عیسی مسیح هم معلّم و هم محتوای غایی کتاب مقدس است، چون مسیح فضیلت و حکمت خدا است. شخص انسان می‌تواند با تقلید کامل از مسیح به فضیلت و حکمت خدا دست یابد، چنانچه سه جزء انسانی در او - یعنی جسم، نفس و روح - در هماهنگی کامل قرار بگیرند. اگر نفس، به عنوان محل انتخاب، از روح یا اثر الهی،^۴ در یک زندگی پرهیزگارانۀ تبعیت کند، این بخش‌ها به نظم درستی می‌رسند و بنابراین جسم را وادار می‌کند که مانند آن تسلیم هدایت روح شود. از دیدگاه اریگن سه معنای کتاب مقدس نه تنها نظم درست سه جزء انسانی را از طریق آموزش مستقیم فضیلت و حکمت تعلیم می‌دهد، بلکه پیام‌های آنها به هم مرتبط هستند به طریقی که این نظم درست را الگو قرار

۱. براساس دیدگاه اریگن، هر عبارت کتاب مقدس شامل یک معنای جسمانی - یا یک معنای لفظی تعلیم‌بخش - نیست، اما همه‌ی عبارت‌های کتاب مقدس دارای معنای نفسانی و روحانی هستند و افراد می‌توانند آن را از طریق مطالعه و بررسی کافی کتاب مقدس بفهمند. فصل دوم و سوم، این دیدگاه اریگن را اثبات خواهد کرد.

۲. همچنین خواهیم دید که در ارتباط با معنای روحانی، معنای نفسانی فی‌نفسه یک دعوت به فضیلت است، چون در مرکز آن یک دعوت به تقلید از مسیح از طریق تعامل نزدیک با کتاب مقدس وجود دارد.

3. Wisdom

4. Divine Imprint

می‌دهند: معنای جسمانی و نفسانی به تدریج مخاطب را به درک کامل‌تر حقایق روحانی هدایت می‌کند. پس از نظر اریگن، روش تفسیری او مبنی بر سه معنا داشتن عبارت‌های کتاب مقدس، از ساختار کتاب مقدس نشأت گرفته تا مخاطبان را برای رسیدن به نجات آماده سازد.

این کتاب برای رسیدن به این نتایج، براساس گام‌های ذیل پیش می‌رود. فصل اول توضیح می‌دهد که چگونه این دریافت‌ها با مطالعات اخیر درباره‌ی تفسیرهای اریگن سازگار بوده است و آنها را تقویت می‌کند. این تحقیق مختصر، بحث درباره‌ی اهمیت یافته‌های این کتاب را در مقیاسی بزرگتر ممکن می‌سازد. فصل دوم نظریه‌ی تفسیری اولیه‌ی اریگن را در «اصول ۴» بررسی می‌کند و روش موثرتری را برای تشخیص و بازشناسی تعریف‌های اریگن از سه معنای کتاب مقدس در کتاب نخستین بیان می‌کند. این تحقیق همچنین روشن می‌سازد که چرا اریگن اصرار می‌کند کتاب مقدس دارای سه معنا است که مشابه درک او از سه جزء طبیعت انسانی است. فصل سوم تقریرهای الحاقی درباره‌ی نظریه‌ی تفسیری اریگن را در موعظه‌های اخیر او بررسی می‌کند. این متن‌ها تعریف‌هایی را که در «اصول ۴» بیان شده‌اند، تأیید می‌کند. فصل چهارم به صورت گزینشی به بررسی موعظه‌های اریگن می‌پردازد. او در آنها خوانش‌های نفسانی و روحانی را برای یک عبارت کتاب مقدس با زبانی صریح بیان می‌کند به این صورت که هر خوانش را نام برده و انتقال از یکی به دیگری را اعلام می‌کند. این متن‌ها نشان می‌دهد که چگونه چنین خوانش‌هایی، علی‌رغم اینکه به صورت جداگانه قابل شناسایی و تهذیب‌کننده هستند، باز هم به گونه‌ای با هم ارتباط دارند که باعث رشد معنوی مخاطب در یک روند روبه رشد می‌شوند. فصل پنجم، کتاب نخست اریگن یعنی «تفسیری بر غزل غزل‌ها»^۱ را بررسی می‌کند. او در این کتاب، تقریرهایی عامیانه از خوانش‌های نفسانی و روحانی ارائه می‌کند که به صورت تدریجی باعث تهذیب یکپارچه و

قدرتمند مخاطب می‌شود. این مثال پیچیده در باره‌ی ارتباط دو معنای والا تر، یافته‌های این کتاب را به‌ویژه تمایز و ارتباط بین کاربرد موقتی و گذرای معنای نفسانی و تمرکز کاربرد ابدی معنای روحانی جهت هدایت مخاطب به سوی نجات، تأیید می‌کند.

ب. متون اصلی تحت بررسی

به خاطر گستردگی وسعت نظریه و عمل اریگن، این کتاب از «اصول ۴»، موعظه‌های موجود و دست‌نخورده و تفسیرهای کتاب مقدس او گزارش خواهد کرد. به جهت کنترل بحث در این کتاب و بر اساس مناسبت، نمونه‌هایی از خوانش‌های نفسانی و روحانی او را که در وهله‌ی اول و به طور مستقیم در هدف تفسیری نیستند، از سه کتاب نخست «در باب اصول»،^۱ «بر ضد کلسوس»،^۲ «تشویق به شهادت»،^۳ «در باب دعا»،^۴ «درباره‌ی عید پاک»،^۵ «دیالوگ با هراکلیتوس»^۶ و «نامه‌هایی به آفریقانوس»^۷ و گریگوری^۸ استخراج نخواهد کرد. این اثر تمرکز خود را به آثار عملی به آثار عملی و دست‌نخورده‌ی اریگن منحصر خواهد کرد، یعنی آثاری که در اصل تکه تکه و پراکنده نیستند؛ چون تنها متن‌های کامل، زمینه‌ی کافی را برای بررسی مفهوم سه معنا و کاربرد آنها توسط اریگن و به‌ویژه درک او از ارتباط متقابل آنها، در اختیار می‌گذارد. بنابراین، این اثر «Scholia» را نیز به علت ماهیت ناقص آن کنار خواهد گذاشت.

۲۰۴ موعظه و چهار تفسیر زیر، مجموعه آثار تفسیری موجود و دست‌نخورده‌ای است که این اثر بر آن تکیه و نمونه‌هایی از آن را برای بررسی استخراج خواهد کرد:

1. De Principiis

2. Contra Celsum

3. An Exhortation to Martyrdom

4. On Prayer

5. De pascha

6. Dialogue with Heraclides

7. Africanus

۸. احتمالاً کسی بتواند برخی خوانش‌های نفسانی و روحانی را از متون خاصی کتاب مقدسی که در این آثار کنار گذاشته شده است، مانند تحلیل و بررسی تفسیری اریگن از معانی عید فصح در کتاب عید پاک (DePascha) پیدا کند. با این حال کتاب فعلی بر متون مشخصاً تفسیری از موعظه‌ها و تفسیرها متمرکز خواهد بود. بر اساس یافته‌های این کتاب، بررسی کتاب‌های موجود الحاقی در ارتباط با تعامل دو معنای والا تر، برای تحقیقات اریگن پژوهان مفید خواهد بود.

موعظه‌ها

در عهد قدیم

۱. ۱۶ موعظه درباره‌ی سفر پیدایش	- در لاتین (روفینوس)
۲. ۱۳ موعظه درباره‌ی سفر خروج	- در لاتین (روفینوس)
۳. ۱۶ موعظه درباره‌ی سفر لاویان	- در لاتین (روفینوس)
۴. ۲۸ موعظه درباره‌ی سفر اعداد	- در لاتین (روفینوس)
۵. ۹ موعظه درباره یوشع	- در لاتین (روفینوس)
۶. ۹ موعظه درباره داودان	- در لاتین (روفینوس)
۷. ۲ موعظه درباره‌ی اول سموئیل	- در لاتین (روفینوس) به همراه یک قطعه منتخب از ایوستاتیوس (Eustathius) (در اول سموئیل ۲۸: ۳-۲۵)
۸. ۹ موعظه درباره مزامیر	- در لاتین (روفینوس)
۹. ۲ موعظه درباره غزل غزل‌ها	- در لاتین (جروم)
۱۰. ۹ موعظه درباره اشعیا	- در لاتین (جروم)
۱۱. ۲۲ موعظه درباره ارمیا	۲۰ موعظه در یونانی و ۱۴ موعظه (برخی تکراری) در لاتین (جروم)
۱۲. ۱۴ موعظه درباره‌ی حزقیال	- در لاتین (جروم)

تفسیرها

تفسیرها بر عهد قدیم

تفسیری بر غزل غزل‌ها	- در لاتین (روفینوس)
----------------------	----------------------

تفسیرها بر عهد جدید

۱. تفسیری بر متی ۱۰-۱۷	- در یونانی
۲. تفسیری بر یوحنا ۱۰-۱۷	- در یونانی
۳. تفسیری بر رومیان	- در یونانی (و لاتین رو فینوس)

روی هم رفته این متن‌ها بیان‌گر تمام کارهای یکراست تفسیری موجود می‌باشد که شامل هر دو گونه (ژانر) موعظه و تفسیر، به‌علاوه شامل انواع گونه‌های حقوقی،^۱ تاریخی، حکمی، نبوی، انجیلی و مکاتبه‌ای^۲ در عهد عتیق و عهد جدید می‌باشد.

فصل‌های چهارم و پنجم که خوانش‌های نفسانی و روحانی را از عبارت‌های کتاب مقدس بررسی خواهد کرد، تنها به متن‌هایی می‌پردازد که اریگن خوانش‌های کاملی از هر معنا را در آن بیان کرده است و برچسب‌های مشخص و واضحی را برای تعریف هر خوانش به‌کار می‌گیرد. کامل‌ترین و واضح‌ترین نمونه‌ها از موعظه‌هایی که درباره متون تاریخی و حقوقی در تورات^۳ (اسفار خمرسه) هستند و نیز از تفسیری بر متن حکمی غزل غزل‌ها آمده است. این نمونه‌ها به طور کلی ثابت خواهند کرد که اریگن روش منسجمی را در تفسیر به‌کار می‌گیرد که هم نامحدود^۴ و هم میان موعظه‌ها و تفسیرها است. آنها همچنین پژوهشگران^۵ اریگن را به ابزارهای ضروری مجهز خواهند کرد تا دو معنای والاتر مستقل و ارتباط متقابل بین آنها را بازشناسی کنند. البته این‌ها تنها متونی نیستند که اریگن خوانش‌های نفسانی و روحانی را برای یک عبارت کتاب مقدس در آن مطرح می‌کند. این کتاب در بخش‌های مناسب فصل چهارم (در پاورقی به‌ویژه پاورقی شماره‌ی ۱) خواننده را متوجه متن‌های دیگری از این نوع خواهد کرد (اگرچه همیشه خوانش‌های نفسانی و روحانی در آنها کامل بیان نشده و با عنوان‌های واضح مشخص نشده است). این اشاره‌ها (ارجاعات) شامل متن‌های پیشگویانه (نبوی) یعنی موعظه‌هایی درباره‌ی ارمیا که یونانی

1. Legal
2. ecistolarly
3. Pentateuch
4. overtime
5. student

آن موجود است. و متن‌هایی درباره‌ی عبارت‌های عهد جدید، یعنی تفسیر او بر انجیل یوحنا می‌شود. این نمونه‌های الحاقی، یافته‌های این اثر را بیشتر اثبات می‌کند و برای اطلاع بیشتر از آن یافته‌ها و گسترش آنها باید مطالعه‌ی مستمر آثار او مورد تشویق و حمایت قرار بگیرد.

نمونه‌هایی که در این اثر مورد بحث قرار گرفته، ثابت می‌کند که اریگن در طول دوران نویسندگی خود به تاثیرگذاری دگرگون‌کننده‌ی کتاب مقدس از طریق ارتباط میان خوانش‌های کامل معنای نفسانی و روحانی از یک عبارت کتاب مقدس توجه داشته است. به هر حال، «اریگن» همیشه در تفسیر یک عبارت، دو خوانش ارائه نمی‌کند. افزون بر این واقعیت که او نه یک متفکر نظام‌مند^۱ دقیق، بلکه یک متفکر ارزشمند و غنی است که الاهیات‌اش را برای انتقال فهم خود از حقایق مسیحی به کار می‌گیرد. اریگن پرهیز از پرداختن به مباحث دو معنای والاتر را در برخی موارد عاقلانه و محتاطانه می‌داند. او حداقل سه دلیل منطقی برای این کار دارد. نخست با توجه به محدودیت زمانی، ترجیح می‌دهد که بعضی موضوعات مهم را به مخاطب خود تأکید کند و بنابراین، به عمد از مطرح کردن خوانش‌های کامل برای دو معنای والاتر خودداری می‌کند. دوم او در «موعظه‌ای درباره‌ی اعداد ۲۷» بیان کرد علیرغم این که اریگن از افراد کاملی است که قادر هستند در کلیسا به دیگران تعلیم دهند^۲ اما هنوز به طور کامل معنای روحانی مراحل خروج بنی اسرائیل را در «سفر اعداد ۳۳» درک نکرده است. سوم، او شاید با مخاطبانی معمولی مواجه بود که تصور می‌کرد هنوز قادر نیستند حقایق روحانی را درک کنند (برای مثال شاید مخاطبان او همگی نوآموزان^۳ پیش تعمیدی^۴ بودند).

1. systematician

۲. ن.ک: بررسی موعظه‌ای درباره‌ی اعداد ۲۷ در پایان فصل چهارم.

3. Catechumenatas

4. Pre-baptismal

ج. گاه‌شماری آثار اریگن

برای خواننده این اثر مفید است که گاه‌شماری کلی متن‌های بررسی شده را در ارتباط با دیگری در ذهن داشته باشد. زمان‌بندی و ترتیب آثار بررسی شده، نخست انسجام میان تقریر اولیه‌ی اریگن از نظریه‌ی تفسیری در «اصول ۴» و تقریرهای بعدی او از نظریه درباره‌ی موعظه‌هایش و دوم، میان نظریه و عمل واقعی او ثابت خواهد کرد.

اریگن احتمالاً کتاب «در باب اصول» را بین سال‌های ۲۲۹-۲۳۰م و در سن ۴۴ یا ۴۵ سالگی نوشته است.^۱ به هر حال او در این زمان در نیمه‌ی دوم حیات (با توجه به اینکه مرگ او بین سال‌های ۲۵۱ و ۲۵۴م رخ داد) و تقریباً در آغاز دوره‌ی نویسندگی خود بود. او احتمالاً نخستین آثار تألیفی خود را تقریباً در ۳۷ سالگی (۲۲۲م) با رساله‌هایی مانند رستاخیز،^۲ طبیعت،^۳ گفت‌وگو با هراکلیتوس و پنج کتاب درباره‌ی تفسیری بر مراثی شروع کرد که هیچ‌کدام از آنها موجود نیست. به‌علاوه ده کتاب از استروماتیز (Stromaties) او و ۲۵ کتاب از «تفسیری بر مزامیر» که تنها قطعه‌هایی از آن باقی مانده است. این مسأله، کتاب «در باب اصول» او را یکی از نخستین آثار تألیف شده‌ی او قرار می‌دهد که به‌صورت کامل باقی مانده و شامل بیان مفصلی از نظریه‌ی تفسیری او است.

جالب آنکه اریگن نظریه را در کتاب «در باب اصول ۴»، چند سال قبل از اینکه آثار عملی مورد بررسی در این کتاب را تولید کند، نوشته

۱. اگرچه هیچ مدرکی درمورد سال دقیق تولد اریگن وجود ندارد، اما این اثر سال ۱۸۵م را به عنوان سال تولد او پذیرفته که نظر غالب است. این اثر درمورد تاریخ‌ها و وضعیت تألیف‌های اریگن به‌طورعموم بر منابع ذیل تکیه کرده است:

Pierre Nautin, Origene: Sa vie et son oeuvre (Paris: Beauchesne, 1977), 409-412; Crouzel, Origen, 1-49; G. W. Butterworth, introduction to origen: On First Principles (trans. G. W. Butterworth; Torchbook Editions; Gloucester, Mass.: Peter Smith, 1973); and Eusebius, Hist. eccl. 6. 1-39.

2. De Resurrectione

3. De Naturis

است. اریگن موعظه‌های تألیف شده^۱ (در قیصریه‌ی فلسطین) را حداقل ده سال پس از کتاب «در باب اصول» (تألیف شده در اسکندریه)، و احتمالاً بین سال‌های ۲۳۹ و ۲۴۲ م و در سن ۵۴-۵۷ سالگی تعلیم داده است.^۲ او بلافاصله پس از تألیف کتاب «در باب اصول»، شروع به نگارش کتاب «تفسیری بر انجیل یوحنا» کرد و در نهایت، پس از اینکه در باقیمانده عمر خود بر روی آن کار کرد، بالغ بر ۳۲ کتاب شد.^۳ احتمالاً اریگن به جز شش کتاب نخست از این تفسیر، دیگر قسمت‌های موجود از تفسیرهای باقی‌مانده را به‌طور هم‌زمان یا گاهی پس از بازنویسی موعظه‌ها نوشته است.^۴

۱. درباره‌ی اکراه اولیه‌ی اریگن از استنساخ موعظه‌های خود ن.ک:

Eusebius, Hist. eccl. 6. 36 و Butterworth, introduction to origen, XXV.

۲. Nautin, Origene, 409-412، به طور عموم دیگران تخمین می‌زنند که اریگن موعظه‌های تألیف شده را حدوداً بین ۲۳۸-۲۴۴ انجام داده است. برای مثال، ن.ک:

Ronald E Heine, introduction to origen: Commentary on the Gospel According to John (trans. Ronald E. Heine; 2 vols.; FC 80, 89; Washington, D.C.: Catholic University of America, 1989 and 1993) 1: 5.

کراوزل تاریخ انجام بسیاری از آنها را، غیر از آنهایی که در مورد انجیل لوقا می‌باشند، بعد از ۲۴۵ م می‌داند (Origene, 30). اجماع عمومی بر این است که اریگن در اصل همه‌ی این موعظه‌ها را در قیصریه‌ی فلسطین بیان کرده، به‌جز موعظه‌ای درباره‌ی اول سمونیل (در مورد تولد سمونیل)، که متن بیان می‌کند آن را در اورشلیم انجام داده است (Ibid, 30).
۳. از ۳۲ کتاب «تفسیری بر انجیل یوحنا» تنها ۹ کتاب باقی مانده است. این ۹ کتاب در زبان یونانی موجود هستند: کتاب‌های ۱، ۲، ۶، ۱۰، ۱۳، ۱۹ (آغاز و پایان کتاب ۱۹ باقی نمانده است)، ۲۰، ۲۸ و ۳۲ (Crouzel, Origene, 42). همچنین هاین (Heine) قطعه‌های کوتاهی از کتاب‌های ۴ و ۵ را برشمرده است (FC 80: Origen: commentary on the Gospel According to John, I: 158-67). براساس ناوتن (Nautin)، اریگن کتاب‌های ۱-۴ را در سال ۲۳۱، و ۵ را در ۲۳۱-۲۳۲، ابتدای ۶ را در ۲۳۲ و پایان آن را در ۲۳۴، و ۳۲ را در ۲۴۸، با مکتوب ۷-۳۱ گاهی بین ۲۳۴ و ۲۴۸ تصنیف کرده است (Origene, 410-412). ناوتن (Nautin) به‌صورت خاص، تاریخ تألیف «تفسیری بر یوحنا» ۲۲-۳۱ (و شاید ابتدای کتاب ۳۲ را) تا ۲۳۸ می‌داند. هاین (Heine) بیان می‌کند که «اریگن» کتاب‌های ۱-۴ را در ۲۳۰-۲۳۱ و کتاب ۵ را در ۲۳۱-۲۳۲ و آغاز کتاب ۶ را در ۲۳۴ و در موافقت با ناوتن (Nautin)، در ۳۲ سال آخر زندگی، اگر نه به‌طور دقیق در ۲۴۸، نوشته است (Introduction to Orogen: Commentary on the Gospel According to John; 1: 4-5).

۴. اریگن احتمالاً در کل «تفسیری بر انجیل متی» را در ۲۵ کتاب نوشته است که ۷-۱۰ در یونانی موجود هستند و متی ۱۳: ۳۶ را تا ۲۲: ۲۳ شامل می‌شود. ۹ کتاب نخست، به‌جز دو

در این تحقیق، ترتیب کلی بازنویسی این آثار نسبت به تاریخ‌های دقیق (تألیف اولیه) آنها از اهمیت بالایی برخوردار است که نویسندگان به طور عموم با آن موافق هستند. ترتیب کلی تألیف‌های اریگن شامل سه دوره است: الف. دوره‌ی اولیه (حدوداً ۲۲۲-۲۳۳م) که در طول آن اریگن کتاب «در باب اصول» و پنج کتاب اول از تفسیرهای خود بر یوحنا را نوشته است. ب. دوره‌ی میانه (حدوداً ۲۳۴-۲۴۲م) که در طول آن، او از بیان‌های موعظه‌ای خود چند بازنویسی انجام داد و کتاب‌های ۳۱-۶ از «تفسیری بر یوحنا» را نوشت. ج. دوره‌ی آخر (حدوداً ۲۴۳-۲۵۴) که در این دوره کتاب «تفسیری بر انجیل یوحنا» و کتاب‌ها و بخش‌های موجود از تفسیرهای او بر غزل غزل‌ها، متی و رومیان را به

قطعه‌ی کوتاه، گم شده‌اند. در لاتین، ۱۴۵ قطعه شامل متی ۲۲: ۳۴ تا ۲۷: ۶۶ می‌باشد که آن چه را نویسندگان به عنوان مجموعه‌ی شرح و تفسیر (commentariorum Series) اشاره کرده‌اند، تشکیل می‌دهد. و احتمالاً از بخش‌های گم‌شده‌ی تفسیری بر انجیل متی می‌باشد (Crouzel, Origene, 4-43, esp. 42-43; John Patrick, introduction to Commentary on Matthew, [ANF: 411; John Patrick, trans.; 4th Edition; Peabody, Mass.: Hendrickson, 1994]. براساس انوسیبوس (تاریخ کلیسا، ۶، ۳۶)، اریگن این تفسیر را زمانی تصنیف کرد که دفاعیه‌ی مشهور برضد سلسوس را نوشته بود. ناوتن (Nautin)، تاریخ تألیف تفسیر متی را پس از این زمان و در سال ۲۴۹ و پاتریک آن را در ۲۴۶-۲۴۸ می‌داند. درباره‌ی «تفسیری بر رساله به رومیان»، شامل ۱۵ کتاب در یونانی و ۲۰ کتاب در ترجمه‌ی لاتینی روفینوس می‌شود (Crouzel, Origene, 43). ناوتن (Nautin) هیچ تاریخی برای تألیف تفسیر ذکر نمی‌کند. پتر گوردی (Peter Gorday) تفسیری بر رساله به رومیان را مربوط به اواخر عمر او می‌داند. تقریباً در زمانی که او تفسیری بر انجیل متیو برضد سلسوس را نوشت.

Principles of Patristic Exegesis: Romans 9-11 in Origen, John Chrysostom, and Augustine [New York and Toronto: Edwin Mellen, 1983], 46-47).

پس در راستای تاریخ‌های دیگر ناوتن (Nautin)، اریگن احتمالاً تفسیری بر رساله به رومیان را درست بعد از سال ۲۴۹ یا در همان سال نوشته است.

در نهایت درباره‌ی تفسیری بر غزل غزل‌ها، در اصل شامل ۱۰ کتاب می‌شود که اریگن ۵ کتاب از آن را در آتن و ۵ کتاب دیگر را بعدها زمانی که به قیصریه‌ی فلسطین برگشت، نوشته است (انوسیبوس، تاریخ کلیسا، ۶، ۳۲). ناوتن (Nautin) مسافرت او به آتن را در سال ۲۴۵ و تألیف ۵ کتاب دوم را در قیصریه بعد از این مسافرت در حدود سال ۲۴۶-۲۴۷ می‌داند. آر.پی. لاوسن (R. P. Lawson) تألیف ۵ کتاب نخست را در ۲۴۰ می‌داند (introduction to Origen: The Song of Songs Commentary and Homilies [ACW26: 4: (New York: Newman, 1957)]. مقدمه اریگن، تفسیری بر غزل غزل‌ها ۱-۳ و یک بخش از تفسیری بر غزل غزل‌ها ۴ از ترجمه لاتین روفینوس در دسترس هستند.

رشته‌ی تحریر درآورد. آنچه در زیر می‌آید یک نمودار تاریخی مختصر است که ترتیب کلی متن‌های تألیفی مناسب برای این کتاب را نشان می‌دهد. سال‌ها در این نمودار بر اساس تاریخ‌های ناوتن (Nauttin) و ترجمه‌ی وقایع انوسیوس می‌باشد.

رخداد	سن اریگن	سال
تولد اریگندر اسکندریه	-	۱۸۵
تجربه «تحول معنوی»، فروش کتاب‌های سکولار خود و تبدیل شدن به یک فیلسوف مسیحی	۲۶+	۲۱۱+

دوره‌ی اولیه

۲۲۲	۳۷	آغاز نوشتن با حمایت مالی آمبروز که ادعا می‌کرد توسط اریگن متحول شده است
۲۲۹-۲۳۰	۴۵-۴۴	تالیف کتاب «در باب اصول»
۲۳۲	۴۷	تالیف تفسیری بر انجیل یوحنا در اسکندریه؛ در دوران اقامت اریگن در قیصریه فلسطین در سفر به یونان، تئوکتیستوس ^۱ اسقف قیصریه (با حمایت اسقف الکساندر از اورشلیم) او را به سمت کشیش منصوب کرد، بنابراین به او اجازه رسمی دادند تا در قیصریه (به‌علاوه در اورشلیم) بر منبر موعظه نماید.

دوره‌ی میانه

۲۳۴	۴۹	بازگشت اریگن از آتن به قیصریه، تالیف «تفسیری بر انجیل یوحنا ۶» (و شاید کتاب‌های ۲۱-۷)، آغاز مرحله‌ی زندگی در قیصریه چون اسقف دمتریوس از اسکندریه او را بی‌اعتبار ساخته است، او پیش از اسکندریه، قیصریه را به عنوان خانه‌ی جدید خود انتخاب می‌کند.
-----	----	---

۲۳۸	۵۳	تالیف «تفسیری بر انجیل یوحنا ۲۲-۳۱» را (و شاید کتاب ۳۲ را شروع می‌کند).
۲۳۹-۲۴۲	۵۴-۵۷	رها کردن مجلس وعظ که شاید موعظه‌های موجود از آن نوشته شده بودند.

دوره‌ی آخر

۲۴۵-۲۴۷	۶۰-۶۲	بازدید اریگن از آتن و تالیف کتاب‌های فعلی «تفسیری بر غزل‌غزل‌ها» در این مدت
۲۴۸-۲۴۹	۶۳-۶۴	اتمام تالیف «تفسیری بر انجیل یوحنا ۳۲». تالیف «تفسیری بر متی» و «تفسیری بر رومیان» و دفاعیه‌ی خود «بر ضد سلسوس»
۲۵۱ یا ۲۵۴	۶۶ یا ۶۹	مرگ اریگن بعد از رهایی از زندان و تحت شکنجه دسیان (ائوسیبوس، تاریخ کلیسا، ۶. ۳۹).

این ترتیب از نوشته‌های اریگن، وقتی با تحقیقات این کتاب پیوند یابد، بر این نکته دلالت می‌کند که او در سرتاسر زندگی خود به یک تئوری تفسیری یکسان از سه معنا معتقد بود و تعریف‌های منسجمی از معناها را در موعظه‌ها و تفسیرهای خود ارائه داده است.

همچنین اگرچه اریگن موعظه‌ها و تفسیرهای خود را برای مخاطبان مختلف در نظر گرفته است، با این وجود خوانش‌های نفسانی و روحانی را در هر دو نوع از نوشته‌هایش به کار گرفته است. همان‌گونه که در فصل دوم گفته خواهد شد اریگن تبیین نظری اولیه از روش سه‌گانه را در «اصول ۴» برای رهبران، معلمان و واعظان در کلیسا بیان کرده است، بر اساس آنچه در فصل پنجم خواهد آمد، اریگن خوانش‌های روحانی و نفسانی را در تألیف بعدی خود یعنی «تفسیری بر غزل‌غزل‌ها» خطاب به دیگر رهبران کلیسا بیان کرده است. بررسی این آثار (به‌علاوه قسمت‌هایی از موعظه‌های او) روشن می‌کند که اریگن خود و دیگر رهبران کلیسا را به عنوان «نفس‌های کامل» در ایمان تلقی کرده است، یعنی کسانی که قادر

هستند حداقل بخشی از خوانش‌های روحانی کتاب مقدس را درک کنند.^۱ این «نفس‌های کامل» وظیفه دارند که به افراد کمتر پیشرفته در ایمان تعلیم دهند. «اریگن» خود را معلمی از معلمان قلمداد می‌کند که وظیفه دارد به دیگر رهبران کلیسا کمک کند تا هم رشد را در جمع آنان تسهیل نموده و هم آنان را در رشد مستمر در ایمان یاری نماید. اریگن حتی در بیشتر موعظه‌های خود، همان‌گونه که مثال‌ها در فصل سوم و چهارم نشان خواهد داد، توجه به خوانش‌های جسمانی، نفسانی و روحانی از کتاب مقدس را به «نفس‌های کامل» و نیز افراد کمتر پیشرفته تعلیم می‌دهد. روشی که اریگن به معلمان دیگر در کتاب «در باب اصول» تعلیم داده، در موعظه‌ها و تفسیرهای خود نیز تکرار می‌کند.^۲

۱. من در سراسر این کتاب، فهم توصیف شده‌ی اریگن - به عنوان کسی که می‌تواند کل سه مفهوم از معنای کتاب مقدس را بفهمد و در این زندگی از تهذیب روزافزون هر یک از آن معانی سود ببرد - از آنچه را که او «نفس کامل» می‌خواند، بررسی کردم.

۲. فرانسیس یونگ (Frances Young) بیان می‌کند که هیچ مدرک و شامدی وجود ندارد که انواع مختلفی از نوشته‌های تفسیری ملاحظه شده باشند که بر استراتژی‌های خوانش مختلف و بر روش‌های مختلف تفسیر حکم کند (Biblical Exegesis, 247). همچنین هری گمبل (Harry Y. Gamble) بیان می‌کند که نویسندگان معاصر اریگن به طورعموم پذیرفتند که همه‌ی انواع نوشته‌ها ارزش بررسی و مطالعه دارند و حتی تفسیرها به این سمت گرایش دارند که مجموعه‌هایی از بیان‌های موعظه‌ای باشند که متن مقدس را با یک دقت نظر سطر به سطر تفسیر می‌کند. (Books and Readers in the Early Church: A History Christian)